

Aşağıistanbul • Melis Sena Yılmaz

Aşağıistanbul Maceraları 1 • Çocuk Kitaplar • Roman • 200 sayfa • Önerilen sınıflar: 4,5,6
MİLLİ KÜLTÜR • İLETİŞİM • SOSYAL İLİŞKİLER • ERDEMLER
dedektiflik • İstanbul • farklılıklar • kent yaşamı • Galata • merak • sırlar • güven •
macera • suç • fantastik • kitaplar • nesillerarası iletişim • iz sürmek • arkadaşlık

Genç yazar **Melis Sena Yılmaz**, ilk çocuk romanında okurunu, gerçeküstü bir başka İstanbul'a davet ediyor. Galata semtinden ulaşılan Aşağıistanbul'un gizemli sokaklarında unutulmayacak bir yolculuğa çıkarıyor. Babasının izini süren, bilinmezi kovalayan bir çocuğun gözünden, duru bir dille akan roman, sürpriz karakterlerle ve şaşırtıcı mekânlarla renkleniyor. Çocukluğun sınırsız hayal gücüne övgü niteliğindeki fantastik macera, "Başka bir İstanbul olsaydı, nasıl olurdu?" sorusunu düşündürüyor. Sahip çıkmamız ve yaşatmamız gereken farklılıkların değerini duyumsatıyor.

Zeynep'in dedektif olan babası ansızın ortadan kaybolmuştur. Onun izini süren Zeynep, kaygısız babaannesiyle birlikte gizemli başka bir İstanbul'un, Aşağıistanbul'un sıradışı sokaklarında bulur kendini. Tuhaf martıları, Galata boynuzlu atları, vahşi lambaları ve satirleriyle tekin görünmeyen bu esrarengiz dünyada arkadaşlar edinmeyi başarır. Ancak, kötüler bu dünyanın sırlarını ele vermek için büyük plan yapmışken Zeynep; Orkun, Noel Baba ve Süslü'nün yardımlarıyla babasını bulabilecektir, Aşağıistanbul'u ve sakinlerini kurtarabilecek midir?..

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Kitabın ismini (*Aşağıistanbul*) nasıl yorumladınız? Kitabı ilk elinize aldığınızda bu isim size neler düşündürdü?
- 2- Dedektiflik nasıl bir meslektir? Ne zaman dedektife gidilir? Polisle dedektifin farkı nedir? Dedektif hangi niteliklere sahip olmalıdır?
- 3- Gerçek yaşamda, Zeynep'in babasının telefonunda bulunduğu benzer bir tehdit mesajıyla karşılaşırsanız nasıl davranırsınız? İz sürmeye mi kalkarsınız yoksa polise mi gidersiniz? Nedenlerinize birlikte açıklayın.
- 4- Zeynep, Aşağıistanbul'daki yemeklerin daha lezzetli olduğunu söylüyor. Siz bunu neye bağlıyorsunuz; duygularla ilişkisi olabilir mi? Örneğin insan mutlu olduğunda, yedikleri tatlı, mutsuz olduğunda tatsız gelebilir mi? Deneyimlerinize dayanarak açıklayın.
- 5- Noel Baba, dağıttığı hediyeler ve onları nereden bulunduğu ilişkin neler anlatıyor? Noel Baba neden Aşağıistanbul'da? Noel Baba'nın hediye vermek için zengin-yoksul, uslu-haylaz ayrımı yapması size hakça geliyor mu? Zenginlik ya da usluluk ödüllendirilecek, yoksulluk ya da haylazlık cezalandırılacak şeyler midir?
- 6- Yazar, Karaköy'deki Kitapçılar Sokağı'nda Mürekkep Haftası'nda insanların mürekkebe dönüşmesiyle ne anlatmak istemiş olabilir? Bu olay maceranın çözümüne nasıl katkıda bulunuyor?
- 7- 102 ve 103. sayfalarda, karakolun "Çocuk Suçları Bölümü"nde polislerin iki çocuğa yaklaşımını irdeleyin. Gerçek yaşamda böyle bir suç işleyen çocuklara ne olabilir?
- 8- Zeynep'in babaannesi gibi neden bütün Aşağıistanbul sakinleri, Yukarıistanbul'dakilerin öğreneceği her bilginin, kendilerini ve kentlerini tehlikeye atacağına inanıyor? Yukarıistanbul'dan turist gelmesi sizce de kötü bir şey mi?
- 9- Yabanî Lambacı, babasının düşmanı olduğu halde Zeynep, onun oğlu Orkun'a sırlarını nasıl ve neden açıyor? Birlikte Yukarıistanbul'a gittiklerinde Orkun en çok nelere şaşıyor? Sizce bu gezi Zeynep'le Orkun'un arkadaşlığını nasıl etkiliyor?

- 10- Tekrar Aşağıstanbul'a dönen Zeynep neden öğrendiği bütün bilgileri ve bulduğu ipuçlarını doğrudan polisle paylaşmıyor? Aşağıstanbul'un polisleri ve Kara Kollar sizde nasıl bir izlenim uyandırdı?
- 11- Hiç kitap fuarına gittiniz mi? Romanda anlatılan kitap fuarı, gittiğiniz fuara / fuarlara benziyor mu? Kitap fuarlarının sizi olumlu ya da olumsuz etkileyen yönleri var mı?
- 12- Aşağıstanbul hakkındaki kitapları, Yukarıstanbul'daki kitapçılara dağıtmak kolayca yapabilecekleri bir şeyken çete neyin peşinde? Hürmüz ve İlhan Korkmaz'ın hedefi ne, neden kitaplarla yetinmiyorlar?
- 13- Her şey ortaya çıkıp macera tatlıya bağlandığında, sizce Zeynep kendisine oynanan bu oyun dolayısıyla nasıl hissetmiştir? Siz olsanız, size bunca oyun oynayanları kolayca affeder miydiniz?
- 14- Romanda aynı kentin iki ayrı dünyası var. Bu dünyalar arasındaki en büyük farklılıklar neler? Aşağıstanbul'daki fantastik canlılardan en çok hangileri ilginizi çekti?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Resimleme:** Romanda çok renkli ve fantastik sahneler var. Herkes bu sahnelerden birinin resmini yapsın ve bu resimler büyük "Aşağıstanbul Panosu"nda sergilensin.
- **Canlandırma:** 102 ve 103. sayfalarda karakolun "Çocuk Suçları Bölümü"nde iki çocukla polisler arasındaki konuşmayı gönüllü öğrencilerle canlandırın. Ardından, "Hiçbirimizin doğasında suç işlemek yoktur. Suç öğrenilir," sözünü örnekler üzerinden sınıfça irdeleyin. Neler suç kapsamına girer ve gerçekten suç doğamızda var mı, yok mu tartışın.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Roman, İstanbul'un karmaşasına ve bu karmaşanın getirdiği çirkinliklere karşı alternatif bir Aşağıstanbul kurguluyor. Herkes yaşadığı kent üzerine düşünsün. (İstanbul'da yaşıyorsanız semti üzerine de düşünebilir.) 3 kişilik gruplar oluşturulsun. Gruplar, kentlerinin (ya da semtlerinin) olumlu ve olumsuz yönlerini listelesin. Her grup listesindeki bir olumsuzluğun iyileştirilmesi için proje hazırlasın. Proje sunumları tartışılsın ve uygun görülenler yerel yönetimlerle paylaşılsın.
- **Afiş:** Herkes romandaki fantastik karakterlerden (Galata boynuzlu uçan atlar, martı polisler, uçan eflatun köpekler, cüceler, satirler vb.) istediğini resmederek kitap için bir afiş tasarımı yapsın. Afiş çalışmaları "Aşağıstanbul Panosu"nda sergilensin.
- **Örnekleme:** Öğrenciler 3 gruba ayrılınsın. Bir grup romandaki "sır tutma" örneklerini, diğer grup "güven", üçüncü grup da "sadakat" örneklerini bularak listelesin. Gruplar listelerini paylaşırken bu 3 kavramın hangi örneklerde birleştiği saptansın. Kavramlar arasındaki bağ, felsefe atölyesi formatında, günlük hayattan örneklerle tartışılsın.
- **Gezi:** Olanağı olanlar, romanın geçtiği İstanbul'un Galata, Tünel, Karaköy ve Beyoğlu semtlerini gezerek, onları diğerlerinden farklılaştıran özellikleri keşfetsin. Bu semtlerdeki önemli yapıları not etsinler ve fotoğraf çeksinler. Sınıfça bir araya gelindiğinde notlarını ve fotoğraflarını paylaşarak tartışsınlar. Bakalım kimlerin izlenimleri benzeşecek?
- **Fotoğraf:** Başta Ara Güler olmak üzere ustaların çektiği İstanbul, özellikle de Galata, Tünel, Karaköy ve Beyoğlu fotoğraflarından sınıfça bir seçki hazırlayın. Fotoları, gezi etkinliğinde öğrencilerin çektikleriyle birlikte "Aşağıstanbul Sergisi"nde sergileyin. (Sergi dijital ya da fiziki planlanabilir.)
- **Tartışma:** Bu fantastik macera romanını, eğer okuyanlar varsa "Harry Potter" kitaplarıyla karşılaştırsın. Sınıfça tartışın ve varsa çağrışıma neden olan ayrıntıları listeleyin.
- **Sunum:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Gruplar, Günişığı Kitaplığı'nın yayımlandığı "iz sürme" temasını işleyen başka macera romanlarından birini seçip tanıtmak için birer sunum hazırlasın. Sunumlar paylaşıldıktan sonra bu tür macera romanlarındaki ortak ya da benzer özellikler saptansın. Grupların farklı kitapları gunisigikitapligi.com'dan seçmeleri için öğretmen yol gösterici olabilir.